

رابطه هوش هیجانی و مولفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش آموزان المپیادی کشور

عبدالمحمد طاهری^۱، نجف طهماسبی پور^۲

^۱دانشیار، مدیریت آموزشی، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیراز، نویسنده مسئول، پست الکترونیکی:

vahid_taahh2010@yahoo.com

^۲استادیار، روان پزشکی، علوم انسانی، تربیت دبیر شهید رجایی تهران

چکیده	اطلاعات مقاله
در هدف از انجام پژوهش حاضر رابطه هوش هیجانی و مولفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش آموزان المپیادی کشور در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ بوده است. برای رسیدن به این هدف از روش تحقیق توصیفی- پیمایشی استفاده گردیده است. جامعه آماری در این پژوهش دانش آموزان پسر المپیادی مقطع متوسطه سراسر ایران در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ به تعداد ۳۸۰ نفر بودند. که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان به تعداد ۱۸۱ نفر تعیین گردید. ابزارهای مورد مطالعه عبارتند از: مقیاس رگه‌های فراخلقی (TMMS) که این مقیاس یک ابزار خودگزارشی عینی بر مبنای الگوی رگه‌ی هوش هیجانی است که توسط سالووی و همکاران برای سنجش سه مولفه‌ی هوش هیجانی ساخته شده است و پرسشنامه‌ی اضطراب بک (BAI): این پرسشنامه برای سنجش میزان اضطراب طراحی شده و شامل ۲۱ عبارت است. روش تحلیل داده‌ها در این پژوهش ضریب همبستگی، تحلیل واریانس یک طرفه و رگرسیون بود. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان داد که: بین هوش هیجانی و مولفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. بین مولفه توجه به احساسات با علائم اضطرابی دانش آموزان رابطه معناداری وجود ندارد. بین مولفه وضوح احساسات با علائم اضطرابی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. بین مولفه اصلاح خلق (ترمیم احساسات) با علائم اضطرابی دانش آموزان رابطه معناداری وجود ندارد.	مقاله علمی - پژوهشی دریافت: ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۶ پذیرش: ۱۴ تیر ۱۳۹۶ واژگان کلیدی: هوش هیجانی، مؤلفه‌ها، علائم اضطرابی، دانش آموزان المپیادی، کشور

Study determines the relationship between emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among country Olympiad students

A.Taheri¹, N.Tahmasbi pour²

¹ Associate Professor, Department of educational management, College of economics and management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran, Corresponding author, vahid_taahh2010@yahoo.com

² Assistant professor, Psychiatry, human sciences faculty, shahid rajaee teacher training university, Tehran

ARTICLE INFORMATION

Original Research Paper

Received 18 May 2017

Accepted 05 July 2017

Keywords:

emotional intelligence, components, anxiety symptoms, Olympiad students, country

ABSTRACT

The present study determines the relationship between emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among country Olympiad students in educational year 1393-94. The study used a descriptive- survey research design. The population included 380 Olympiad male students from middle schools in Iran in educational year 1393-94. 181 students were selected based on Morgan table. The instruments included: Scale (TMMS) which is an objective self-report questionnaire based on emotional intelligence model and made by Salovey et al to assess three components of emotional intelligence; and Beck Anxiety scale (BAI) with 21 items and made to assess anxiety level. The method of data analysis in this study was correlation coefficient, one - way variance analysis and regression. The findings showed that there is a significant relationship between emotional intelligence and its components and anxiety symptoms among Olympiad Students. In addition there was no relationship between the component caring for the feelings and anxiety symptoms. The component feelings clarity also correlated significantly with anxiety symptoms. Finally, there was no significant correlation between the component feelings renewal and anxiety symptoms.

1. مقدمه

هوش هیجانی مجموعه‌ای از توانایی‌های اجتماعی و هیجانی انسان است که به شخص در حل مشکلات روزمره و تعامل با دیگران کمک می‌کند [1]. اگرچه بهره‌های هوشی عمومی نسبتاً ثابت است، اما هوش هیجانی می‌تواند ایجاد و آموزش داده شود و سازمان‌ها و شرکت می‌توانند هوش هیجان را بیاموزند و یاد بدهند [2]. هوش هیجانی به توانایی کنترل احساسات و عواطف خود و دیگران، تفکیک این احساسات و سمت و سو بخشیدن به رفتار و تفکر شخصی براساس این اطلاعات اطلاق می‌شود [3]. پژوهش‌های انجام شده در مورد هوش هیجانی نشان داده اند که هوش هیجانی عامل موثر و تعیین کننده ای در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در مدرسه و تحصیل، موفقیت در شغل و روابط بین فردی و به طور کلی در کارکرد سلامت می‌باشد [4]. هوش هیجانی با سلامت روانی همبستگی مثبت و با اختلالات روانی همبستگی منفی دارد. به علاوه پژوهش‌های مختلف نقص در تنظیم هیجان‌ات و هوش هیجانی را در برخی اختلالات از جمله اختلال شخصیت مرزی، اختلال شخصیت اسکیزوتایپال، اسکیزوفرنی، افسردگی و اختلالات اضطرابی نشان داده اند. در واقع، ارتباط بین هوش هیجانی که با مقیاس رگه های فراخلقی اندازه گیری میشود با متغیرهایی مانند افسردگی، اضطراب و سلامت روانی و جسمانی کلی در بزرگسالان مورد تأیید قرار گرفته است. افرادی که توجه بیشتری به هیجان‌ات خود دارند و افرادی که در وضوح هیجانی نمرات پایینتری میگیرند و افرادی که عنوان می کنند که نمی توانند حالات هیجانی خود را تنظیم کنند، در بسیاری از مقیاس‌های مرتبط با هوش هیجانی، سازگاری هیجانی ضعیفی را نشان می دهند برعکس، افرادی که وضوح هیجانی بیشتری را گزارش می کنند و توانایی بیشتری برای تنظیم هیجان‌های خود دارند، سطوح بالاتری از عزت نفس را که شاخص مهمی از سلامت روانی است، نشان می دهند [1].

در راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی، اختلال اضطراب فراگیر یکی از اختلال‌های اضطرابی است. ویژگی اصلی اختلال اضطراب فراگیر، اضطراب و نگرانی مداوم درباره ی تعدادی از رویدادها یا فعالیتها است که بیشتر روزها برای مدت حداقل شش ماه روی میدهد (ملاک الف) و فرد، کنترل نگرانی را دشوار مییابد (ملاک ب) اضطراب و نگرانی همراه با حداقل سه نشانه ی اضافی از فهرستی شامل بیقراری، خستگی پذیری، اشکال در تمرکز، تحریک پذیری، تنش عضلانی و اشکال در خواب است (ملاک ج) این اضطراب قابل توجهی با یک اختلال دیگر در محور یک نیست (ملاک د) و باعث میشود کارکردهای اجتماعی، شغلی و یا

سایر زمینه های مهم کارکرد فرد دچار مشکل شود (ملاک ه). به علاوه این اختلال ناشی از اثرات فیزیولوژیکی مستقیم مواد یا یک بیماری جسمی نیست و فقط در جریان یک اختلال خلقی، یک اختلال روانپزشکی و یا یک اختلال فراگیر رشد ظاهر نمیشود (ملاک و) میزان شیوع یک ساله ی این اختلال در یک نمونه ی اجتماعی، تقریباً 3 درصد و شیوع مادام العمر آن 5 درصد بود [5]. امروزه مدل‌های مختلفی برای اضطراب تعمیم یافته وجود دارد که از جمله ی این مدلها میتوان از مدل اجتنابی نگران [6]، مدل عدم تحمل-بلا تکلیفی [7]، مدل فراشناخت [8]، مدل مبتنی بر پذیرش [6] و مدل بد تنظیمی هیجانی [9] نام برد. مروری بر ویراست چهار راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی نشان میدهد که بیش از 50 درصد بیماران محور یک و صد درصد بیماران محور دو در تنظیم هیجان‌های خود نقصهایی را تجربه می کنند [10]. مدل بدتنظیمی هیجانی را منین و همکاران برای افراد مبتلا به اختلال اضطراب فراگیر ارایه کرده اند که بر اساس آن افراد دارای این اختلال، نقص در مهارت‌های هیجانی و بدتنظیمی در هیجان را تجربه می کنند.

این افراد در درک هیجان‌های خود مشکل دارند و به واکنش‌های هیجانی واکنش منفی نشان می‌دهند، در مدیریت و کنترل هیجان‌های خود مشکل دارند و هیجان‌های شدیدی را تجربه می کنند [9]. افرادی که اختلال اضطراب فراگیر دارند در مقایسه با افراد گروه شاهد هیجان‌های شدیدی را تجربه می کنند و در شناسایی، توصیف و یا تنظیم کردن واکنش‌های هیجانی منفی مهارت‌های کمی دارند. این افراد مشکلات بیشتری در پذیرش خلق منفی دارند و ممکن است در مقایسه با افراد بدون این اختلال هیجان‌های منفی بیشتری نشان دهند (همان منبع). این الگو با الگوی پیشنهاد شدهی لینهان برای اختلال شخصیت مرزی که عنوان میکند افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی در تنظیم هیجان‌های خود نارسایی دارند، مشابه می باشد. از جمله شواهد مربوط به وجود اختلال در تنظیم هیجان‌ها در این افراد میتوان به استفاده از راهبردهای نظم دهنده ی هیجانمدار خاص مانند منع و ارزیابی مجدد، وجود سوگیری توجه و شواهد عصب روانشناختی مانند این مسئله که بیماران مبتلا به اختلال اضطرابی، تون واگ پایینتری دارند اشاره کرد. پژوهش‌های اندکی پیرامون هوش هیجانی و بدتنظیمی هیجانی در افراد مبتلا به اختلالات اضطرابی وجود دارد. آماستاتر در پژوهشی مروری به طور کلی به این نتیجه رسید که احتمال این که نارسایی در تنظیم هیجان نقشی کلیدی در سبب شناسی و ماندگاری این اختلال داشته باشد، زیاد است [11]. لذا مطالعات اندکی پیرامون

هوش هیجانی و نشانه های اضطراب در نمونه های غیر بالینی وجود دارد. به هر ترتیب هدف کلی از انجام پژوهش حاضر تعیین میزان ارتباط هوش هیجانی و مولفه های آن با نشانه های اضطرابی دانش آموزان المپیدی می باشد. که برای رسیدن بدین هدف اجباراً پژوهش های مرتبط تحقیق حاضر که بیانگر اهمیت و ضرورت موضوع می باشد به اختصار بیان می گردد.

- در تحقیقی با هدف " رشد دانش آموز با استفاده از هوش هیجانی " نتایج نشان داد که هوش هیجانی یک متغیر لازم برای پایین آوردن سطح اضطراب و ناامیدی و بالا بردن سطح اعتماد و شجاعت می شود [12].

-در تحقیقی دیگر با هدف "تشخیص بالینی" نتایج نشان داده شد که بد تنظیمی هیجان در افراد مبتلا به اضطراب تعمیم یافته در مقایسه با افراد غیر مضطرب آشکار می باشد [6].

- در تحقیقی دیگر با هدف " رابطه سلامت روانشناختی و هوش هیجانی با فرسودگی شغلی در پرستاران بیمارستان های دولتی تبریز" نتایج نشان داده شد که متغیرهای سلامت روانشناختی و هوش هیجانی نقش معنی داری در پیشبینی تغییرات فرسودگی شغلی پرستاران داشت، این دو متغیر 12 درصد از تغییرات فرسودگی شغلی را پیش بینی کرد. بین هوش هیجانی و سلامت روانی نیز همبستگی وجود داشت [13].

-در تحقیقی دیگر با هدف "تاثیر عناصر هوش هیجانی در اضطراب دکترا و پرستارهای شاغل در بخش ICU" نتایج نشان داده شد که افراد بدبین نمره هوش هیجانی پایین تری به دست آوردند [14].

جمع بندی از نتایج تحقیقات فوق:

-اجماع نظر بر اهمیت هوش هیجانی در راستای موفقیت فردی و تحصیلی

- تاکید بر انجام آزمون های روان شناختی بر روی دانش آموزان المپیدی با توجه به فقر موجود در این خصوص.

نکته قابل ذکر آن است که تا کنون تحقیقی مشخص پیرامون مسائل و نیازهای دانش آموزان المپیدی انجام نیافته است که از این حیث انجام این تحقیق جهت سازمان متولی حرکتی میمون خواهد بود.

2. روش تحقیق

این پژوهش از لحاظ هدف از نوع پژوهش های کاربردی است و از نظر نحوه گردآوری داده ها از نوع تحقیق توصیفی و از شاخه پیمایشی می باشد.

فرضیات تحقیق: بین هوش هیجانی و مولفه های آن با علایم اضطرابی دانش آموزان المپیدی رابطه معناداری وجود دارد. بین مولفه توجه به احساسات با علایم اضطرابی دانش آموزان المپیدی رابطه معناداری وجود دارد.

بین مولفه وضوح احساسات با علایم اضطرابی دانش آموزان المپیدی رابطه معناداری وجود دارد.

بین مولفه اصلاح خلق با علایم اضطرابی دانش آموزان المپیدی رابطه معناداری وجود دارد.

جامعه آماری آزمودنی های این پژوهش، دانش آموزان پسر موفق المپیدی مقطع متوسطه سراسر ایران در سال تحصیلی 93-94 به تعداد 380 نفر بودند. که حجم نمونه بر اساس جدول مورگان به تعداد 181 نفر تعیین گردید.

روش نمونه گیری در پژوهش حاضر، نمونه گیری تصادفی ساده از بین مجموعه دانش آموزان المپیدی مستقر در کلاسهای دانشگاه شهید رجایی تهران در تابستان سال 1394 بود. سپس به دنبال انتخاب حجم نمونه ابزارهای مورد مطالعه به دانش آموزان ارائه گردید.

مقیاس رگه های فراخلقی (TMMS):

این مقیاس یک ابزار خودگزارشی عینی بر مبنای الگوی رگه ی هوش هیجانی است که توسط سالووی و همکاران برای سنجش سه مولفه ی هوش هیجانی ساخته شده است [1]. این سه مولفه عبارتند از: توجه به احساسات (توجه)، میزان آگاهی از خلق خویش، وضوح احساسات (وضوح)، توانایی برای تمیز احساسات و اصلاح خلق (اصلاح)، توانایی اصلاح خلقهای ناخوشایند و نگهداشت خلقهای خوشایند. این آزمون 48 ماده ای دربرگیرنده ی 21 ماده (عامل توجه)، 15 ماده (عامل وضوح) و 12 ماده (عامل اصلاح) می باشد و آزمودنیها می بایست در یک طیف لیکرت از بسیار موافقم تا بسیار مخالفم به مواد این آزمون پاسخ دهند.

پرسشنامه ی اضطراب بک (BAI):

این پرسشنامه برای سنجش میزان اضطراب طراحی شده و شامل 21 عبارت است. هر عبارت بازتاب یکی از علایم اضطراب است که معمولاً افرادی که از نظر بالینی مضطرب هستند، یا کسانی که در موقعیت اضطراب انگیز قرار میگیرند تجربه می کنند. در نمره گذاری هم فرد باید فهرست علایم را بخواند و شدت هر علامت را در ستون های (اصلاً)، (خفیف)، (متوسط) و (شدید) علامت بزند، این گزینه های چهارگانه به ترتیب امتیازهای صفر، 1 و 2 و 3 را به خود اختصاص می دهد.

روایی و پایایی پرسشنامه

0.478 معنا دار می باشد. که از 0.05 کوچکتر نمی باشد بنابراین فرض مسئله رد می شود. این بدان معناست که بین اضطراب و میزان هوش هیجانی رابطه ای وجود ندارد. ضریب همبستگی چندگانه

جدول 3. ضرایب همبستگی بین هوش هیجانی و مولفه های آن با اضطراب

Table 3. Correlation coefficients between emotional intelligence and its components with anxiety

variable	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Anxiety	1				
Attention to emotions	-0.109	1			
Emotion clarity	-0.106	0.265**	1		
Restoration of emotions	0.044	0.121	0.566**	1	
Emotional intelligence	-0.053	0.657**	0.802**	0.764**	1

در جدول 3. ماتریس همبستگی بین متغیرهای مورد پژوهش ارائه شده است که نشان دهنده ضرایب همبستگی بین تمام متغیرها است. بر اساس این جدول علامت (***) نشان می دهد که بین متغیرها، در سطح معناداری کمتر از 0.01 رابطه معنادار وجود دارد، یعنی فرضیه تحقیق تایید شده است و بین متغیرهایی که هیچ علامتی ندارند رابطه معناداری مشهود نگردیده است.

واریانس یکطرفه فرضیه: علایم اضطراب با میزان هوش هیجانی دانش آموزان دوره متوسطه المپادی کشور رابطه معناداری دارد. برای پاسخ به این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول 4. گروههای اضطراب و فراوانی آن

Table 4. Anxiety groups and its frequency

The amount of anxiety	Acquired score in the test	Numbers
None or least	7-0	105
Mild	15-8	27
Average	25-16	25
Intense	63-26	24

برای پاسخ به این فرضیه از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد نتایج به شرح زیر است. با توجه به آزمون LEVEN

برای سنجش اعتبار صوری و محتوایی پرسشنامه ها مذکور از دیدگاه متخصصان، استادان دانشگاه و کارشناسان خبره استفاده شد. در این مرحله با انجام مصاحبه های مختلف و کسب دیدگاه افراد یاد شده، اصلاحات لازم به عمل آمده و به این ترتیب اطمینان حاصل گردید که پرسشنامه همان خصیصه مورد نظر پژوهشگر را خواهد سنجید. برای بررسی پایایی پرسشنامه ها از ضریب الفای کرونباخ استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون در جدول مربوطه آمده است.

جدول 1. پایایی پرسشنامه هوش هیجانی

Table 1. Reliability of the Emotional Intelligence Questionnaire

Variable and dimensions	Cronbach's alpha coefficients
Attention to emotions	0.72
Emotion clarity	0.83
Reforming mood	0.85

ضمنا ضریب الفای کرونباخ کلی پرسشنامه هوش هیجانی 0.82 گزارش گردیده است. با توجه به اینکه ابعاد اضطراب در این پژوهش مورد بررسی نبوده است لهذا صرفا پایایی کلی پرسشنامه 0.89 گزارش می گردد.

3. یافته های تحقیق

فرضیه: هوش هیجانی با اضطراب دانش آموزان دوره متوسطه المپادی کشور رابطه معناداری دارد. برای پاسخ به این فرضیه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول 2. ضریب همبستگی بین اضطراب و میزان هوش هیجانی

Table 2. Correlation coefficient between anxiety and emotional intelligence rate

variable	N	Average	S.D	C.C	Sig. level
Anxiety	181	10.6078	12.691	-0.0531	0.478
Emotional intelligence	181	94.6796	16.28		

همانگونه که مشاهده می شود ضریب همبستگی بین اضطراب و میزان هوش هیجانی -0.0531 می باشد که این ضریب در سطح

جدول 7. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و توجه به احساسات
Table 7. One-way variance analysis between anxiety and attention to emotions

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	221.37	4	73.79	1.385	0.249
Within groups	9379.583	176	53.293		
Total	9600.950	180			

همانطور که مشاهده می شود با توجه به F محاسبه شده که 1.385 می باشد و سطح معناداری آن 0.249 می باشد می توان گفت که تفاوت بین گروههای اضطراب بر میزان توجه به احساسات معنادار نیست. بنابراین گروههای اضطراب بر میزان توجه به احساسات موثر نمی باشد.

با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.561 فرض همگنی واریانس ها بین گروههای اضطراب و میزان ترمیم احساسات پذیرفته می شود.

جدول 8. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و ترمیم احساسات
Table 8. One-way variance analysis between anxiety and emotional restoration

Change resource s	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	99.184	4	33.061	0.682	0.57
Within groups	8526.73	176	48.45		
Total	8625.911	180			

همانطور که مشاهده می شود با توجه به F محاسبه شده که 0.682 می باشد و سطح معناداری آن 0.57 می باشد می توان گفت که تفاوت بین گروههای اضطراب بر میزان ترمیم احساسات معنادار نیست. بنابراین گروههای اضطراب بر میزان ترمیم احساسات موثر نمی باشد.

در نمودار 1. میانگین هوش هیجانی دانش آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش آموزان المپیادی آورده شده است.

و سطح معناداری که برابر با 0.132 فرض همگنی واریانس ها پذیرفته می شود.

جدول 5. تحلیل واریانس یک طرفه بین گروههای اضطراب و میزان هوش هیجانی

Table 5. One-way variance analysis between anxiety groups and emotional intelligence rate

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	1160.32710	3	386.776	1.4714	0.224
Within groups	46525.0873	177	262.854		
Total	47685.4144	180			

همانطور که مشاهده می شود با توجه به F محاسبه شده که 1.471 می باشد و سطح معناداری آن 0.224 می باشد می توان گفت که تفاوت اضطراب بر میزان هوش هیجانی دانش آموزان معنادار نیست. بنابراین اضطراب بر میزان هوش هیجانی آنان موثر نمی باشد.

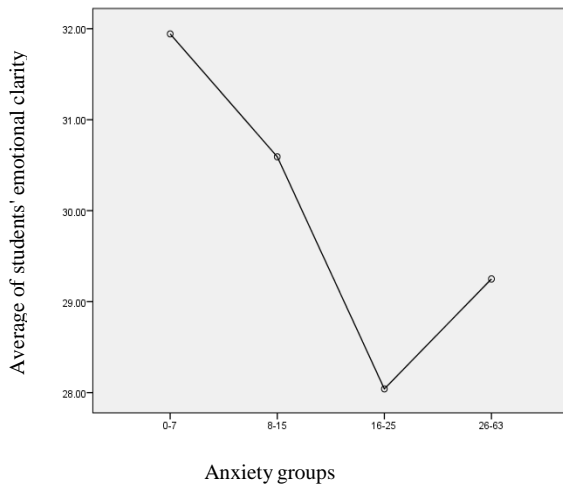
با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.064 فرض همگنی واریانس ها بین گروههای اضطراب و میزان وضوح احساسات پذیرفته می شود.

جدول 6. تحلیل واریانس یک طرفه بین اضطراب و وضوح احساسات
Table 6. One-way variance analysis between anxiety and emotion clarity

Change resources	Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
Between groups	377.894	4	125.97	3.415	0.02
Within groups	6491.64	176	36.884		
Total	6869.53	180			

همانطور که مشاهده می شود با توجه به F محاسبه شده که 3.415 می باشد و سطح معناداری آن 0.02 می باشد می توان گفت که تفاوت بین گروههای اضطراب بر میزان وضوح احساسات معنادار است. بنابراین گروههای اضطراب بر میزان وضوح احساسات موثر می باشد.

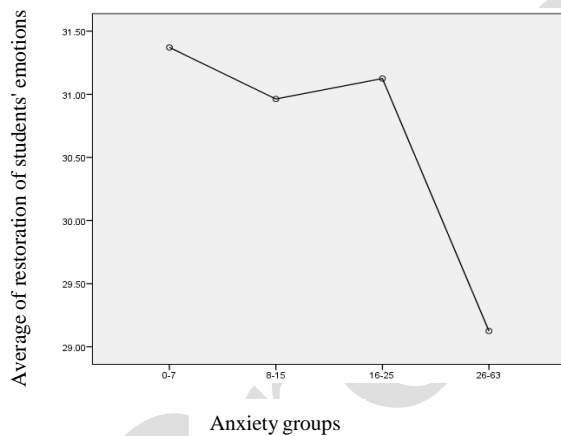
با توجه به آزمون LEVEN و سطح معناداری که برابر با 0.944 فرض همگنی واریانس ها بین گروههای اضطراب و میزان وضوح احساسات پذیرفته می شود.

نمودار 3. میانگین وضوح احساسات دانش آموزان براساس گروههای اضطراب

Fig 3. Average of students' emotional clarity based on anxiety groups

در نمودار 4. میانگین ترمیم احساسات دانش آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش آموزان المپیادی آورده شده است.

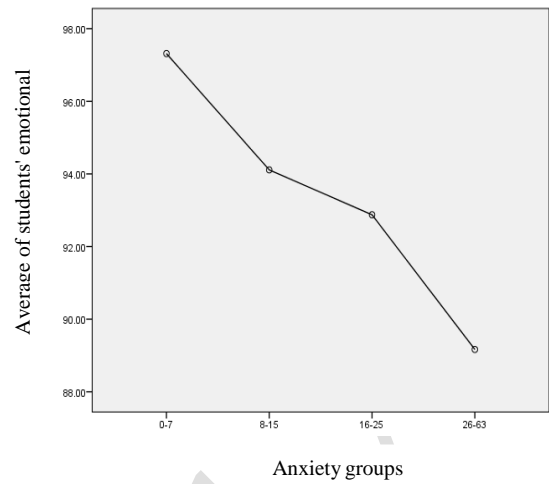
نمودار 4. میانگین ترمیم احساسات دانش آموزان براساس گروههای اضطراب

Fig 4. Average of restoration of students' emotions based on anxiety groups

رگرسیون خطی

جدول 9. رگرسیون بین اضطراب و میزان هوش هیجانی دانش آموزان
Table 9. Regression between anxiety and students' emotional Intelligence rate

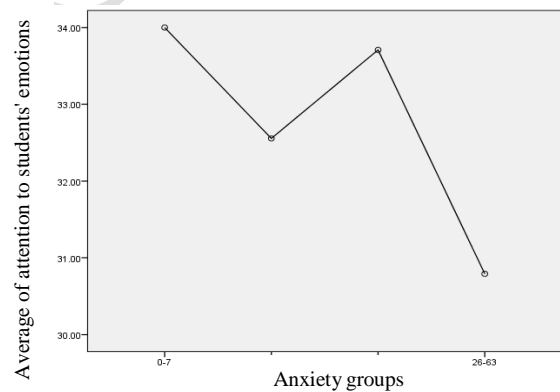
Model	R	R ²	Corrected R ²	Estimated standard error
1	0.0531	0.00282	-0.00276	16.29872

نمودار 1. میانگین هوش هیجانی دانش آموزان براساس گروههای اضطراب

Fig 1. Average of students' emotional intelligence based on anxiety groups

در نمودار 2. میانگین توجه به احساسات دانش آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش آموزان المپیادی آورده شده است.

نمودار 2. میانگین توجه به احساسات دانش آموزان براساس گروههای اضطراب

Fig 2. Average of attention to students' emotions based on anxiety groups

در نمودار 3. میانگین وضوح احساسات دانش آموزان براساس گروه بندی اضطراب دانش آموزان المپیادی آورده شده است.

Table 10. Regression Significance Test

Model		Total squares	DF	Average squares	F	Significance level
1	Regression	134.3846	1	134.3846	0.505874	0.4779
	Remaining	47551.0298	179	265.648211		
	Total	47685.4144	180			

در یک نتیجه گیری کلی هوش هیجانی و کاربرد آن در محیط‌های آموزشی به شکل فردی و سازمانی جزء پدیده‌های نوظهوری است که احاطه بر آن و مفاهیمی جنبه‌های مختلف آن برخلاف هوش عمومی موفقیت را ضمانت می‌کند. در حالی که در گذشته چنین تصور می‌شد که کسانی که از هوش ذاتی بالایی برخوردار هستند حتما در فعالیت‌های فردی، آموزشی و اجتماعی نیز موفق می‌باشند. یافته‌های حاصل از مطالعات میدانی و همچنین مبانی نظری قوی که مطالعات میدانی بر آنها استوار می‌گردند مفروضه‌ی فوق را که همانا هوش ذاتی مؤید موفقیت افراد می‌باشد، به چالش کشیده است. از این رهگذر شناسایی هوش و میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان به ویژه دانش‌آموزان المپیادی که جزء سرمایه‌های بی‌بدیل نظام آموزشی می‌باشند به عنوان یک فعالیت مانا در عرصه‌ی فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بوده و می‌تواند سرآغاز تحولات جدی به استناد یافته‌های پژوهشی منبعت از تحقیق حاضر که در قالب یک پروژه تحقیقاتی در دانشگاه هدف انجام یافته است، باشد. همچنین یافته‌های پژوهش حاضر از آن حیث دارای اهمیت است که در محیط دانشگاه هدف و با نظارت اساتید صاحب نظر دانشگاه مذکور به انجام رسیده است، لهذا نتایج مورد نظر کاملا مستند بوده و این استنادات حاصل کار میدانی مشخص بوده است بنابراین می‌توان چنین پنداشت که صرف بیان مفروضات نظری و جاهت علمی ندارد. همچنین پدیده اضطراب هرچند امر جدیدی نیست و انسان‌ها در همه اعصار و با هر فرهنگی آن را تجربه کرده‌اند و در جریان رشد، کودکان و نوجوانان طیف وسیعی از اضطراب‌ها را تجربه می‌کنند گاه این اضطراب‌ها از آنچنان شدتی برخوردار هستند که زندگی روزمره و تحصیلی آنان را دشوار می‌سازند. در بعد تحصیلی، دانش‌آموزی که انگیزه‌ای برای موفقیت در تحصیل و پیشرفت علمی در خود احساس نکند، موفقیت و عدم موفقیت را امری علی‌السویه تلقی کرده و علاقه‌ای به درس و مطالعه نشان نمی‌دهد، اما اگر از عدم موفقیت احساس اضطراب داشته باشد، سطح کارکرد و در نهایت موفقیت تحصیلی افزایش خواهد یافت. به عبارتی اضطراب نقش مهمی در سلامت، زندگی و موفقیت افراد ایفا می‌کند [15].

استفاده از آزمون F نشان داد که سطح معناداری این ضریب 0.478 می‌باشد که این امر نشان دهنده عدم وجود رابطه‌ی معنادار بین علائم اضطراب و میزان هوش هیجانی دانش‌آموزان می‌باشد.

4. بحث و نتیجه گیری

فرضیه 1:

بین هوش هیجانی و مولفه‌های آن با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به رد فرضیه چنین استنباط می‌گردد که هوش هیجانی می‌تواند علائم اضطرابی را کنترل نماید این بدان معناست که خصیصه هوش هیجانی سازگاری فرد با محیط اطراف می‌باشد لذا هر چقدر این سازگاری بیشتر، اضطراب کمتر و هوش هیجانی در جایگاه حقیقی خود به ایفای نقش واقعی خود می‌پردازد.

فرضیه 2:

بین مولفه توجه به احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به عدم تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که توجه به احساسات به عنوان شاخص مهم هوش هیجانی در فرد تضمین کننده کنترل اضطراب در فرد نمی‌باشد.

فرضیه 3:

بین مولفه وضوح احساسات با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که بروز احساسات به شکل آشکار می‌تواند اضطراب را کنترل نماید که این موضوع در شرایط واقعی و در زندگی روزمره عینیت دارد.

فرضیه 4:

بین مولفه اصلاح خلق (ترمیم احساسات) با علائم اضطرابی دانش‌آموزان المپیادی رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به عدم تایید فرضیه در تحقیق حاضر چنین استنباط می‌گردد که اصلاح خلق نقش چندانی در علائم اضطرابی ندارد.

distressing topics? Behaviour Therapy and Experimental Psychiatry. 26, 25-30.

- [7]Freeston, M. H., Rheume, J., Letart, H., Dugas, M. J., & Ladouceur, R. (1994)., *Why do people worry? Personality and Individual Differences*, 17, 791-802.
- [8]Wells, A., & Papageorgiou, C. (1995)., Worry and the incubation of intrusive images following stress. *Behavior Research and Therapy*. 33, 579-583.
- [9]Fresco, D. M., Mennin, D. S., Heimberg, R. G., & Turk, C, L,(2003).Using the Penn state worry questionnaire to identify individuals with generalized anxiety disorder: A receiver operating characteristic analysis. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 34,283-291.
- [10]Gross, J.J. ,(1994), Emotion regulation in adulthood: Timing is everything. *Current Directions in Psychological Science*. 10, 214-219.
- [11]Amstadter, A. ,(2008), Emotion regulation and anxiety disorders. *Anxiety Disorders*. 22, 211-221.
- [12]Boussiakou, L.G.; Z. Boussiakou & E.C. Kalkani , (2008). Student development using emotional intelligence. *Word Trans Technol Edu*. Vol. 79 (1). PP. 18- 23.
- [13]Beyrami, M., Hashemi, T., Ghahramanzade, A., & Alae, P, (1389)., The relationship between psychological health and emotional intelligence and job burn-out among Tabriz public hospitals nurses. *Behavioral Sciences Research*, 9(2). [In Persian]
- [14] Norian, KH.; KH. Gasparian; F. Sharif; M. Zoladi; M. Moghimi & N. Hoseini. (2011). The effect of emotional intelligence components in the anxiety of doctors and nurses that working in ICU. *Journal of Knowledge*. No. 5. pp. 472-479. [In Persian].
- [15]Davis, Martha & et al,(1988)., *The relaxation & stress reduction workbook*, CA By: Harbinger pu.

همچنین مطابق با تجزیه و تحلیل های انجام گرفته بین هوش هیجانی و اضطراب رابطه معنادار وجود دارد و این متغیر، اضطراب را به صورت منفی پیش بینی می کند. بدین معنا که دانش آموزانی که هوش هیجانی بالایی دارند به مراتب کمتر دچار اضطراب می شوند. علاوه بر این، تبیینی که در این رابطه وجود دارد این است که هوش هیجانی با دو گستره مهم خلق و خو یعنی عاطفه مثبت (احساس لذت، اشتیاق و علاقه مند و ...) و عاطفه منفی (اضطراب، احساس خصومت و نارضایتی و...) نیز رابطه دارد. افراد با خلق منفی به علت ثبات تجربه هیجانی گرایش دارند که چنین حالاتی ممکن است درک واقعی آنچه را که احساس می شود با مشکل مواجه سازد، در حالیکه افراد با خلق مثبت، گرایش بیشتری به خوش بینی درباره توانایی هایشان دارند؛ و بنابراین، خود را از لحاظ توانمندی هیجانی، مثبت ارزیابی میکنند و افرادی که توانایی تشخیص، کنترل و استفاده از این توانشهای هیجانی را دارند از حمایت اجتماعی، احساس رضایت مندی سلامت روانی بیشتری برخوردار خواهند شد. یافته های فوق که حاصل از مؤلفه های اضطراب در ارتباط با هوش هیجانی می باشد در تحقیقات کمتری مشاهده گردیده است که از این حیث نیز تحقیق حاضر می تواند منشاء چالش های جدی در تحقیقات از این دست باشد.

مراجع

- [1]Hoseini Fatemi, A.; R. Pishghadam; S. Navari . (2010). The impact and role of emotional intelligence in English classes and related structures. *Journal of language and translating studies*. No. 1. pp. 1-16. [In Persian].
- [2]Nwokah, N.G & Ahiauzu, A.I. (2009), *Emotional Intelligence and Marketing effectiveness and Marketing, Marketing Intelligence & planning*. 27, 867-881.
- [3]Kiani, GH.; S. Mosavi & R. Ghafar Samar. (2011). Personality characteristics and gender in the lack of desire to communicate in a foreign language. *Journal of Language and Comparative Literatures*. No. 4. pp. 123-144. [In Persian].
- [4]Jong-Meyer, R. D., Beck, B., & Riede, K. ,(2009), Relationships between rumination, worry, intolerance of uncertainty and meta-cognitive beliefs. *Personality and Individual Differences*, 46, 547-551.
- [5]American Psychiatric Association *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (4th ed. Text Revision)*, Washington, DC: American Psychiatric Association,(2000).
- [6]Borkovec, T. D., & Roemer, L,(1995)., *Perceived functions of worry among generalized anxiety subjects: Distraction from more emotionally*